

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 marca 2022 r.

W pozwie złożonym w dniu 30 września 2021r., ostatecznie sprecyzowanym w dniu 15 marca 2022r., powódka M. M. (1), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, domagała się zasądzenia od pozwanego M. M. (2) kwoty 55.000 zł tytułem zachowku po zmarłej A. M. (1) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wniosła o ustalenie, że w skład majątku spadkowego po zmarłej A. M. (1) wchodzi udział w wysokości 1/2 części w prawie własności działki ew. nr (...) i (...) obj. KW nr (...) oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym spadkodawczyni w Banku Spółdzielczym w Nawojowej oraz doliczenie do masy spadkowej po zmarłej A. M. (1) nieruchomości przekazanych pozwanemu umową darowizny z dnia 3 stycznia 2017r., Rep A nr (...).

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że ich matka A. M. (1) zmarła 11 kwietnia 2019r. Spadek po niej, zgodnie z treścią testamentu, odziedziczył pozwany. Postanowieniem z dnia 16 października 2020r. Sąd stwierdził nabycie spadku po A. M. (1). Według jej wiedzy, w skład spadku wchodzi udział w prawie własności nieruchomości obj. kw nr (...) oraz środki zgromadzone na rachunku bankowym. Nadto pozwany otrzymał od matki udział w wysokości 1/2 w prawie w własności pozostałych nieruchomości. Wskazała, iż gdyby dziedziczyła po swojej matce na podstawie ustawy, jej udział wyniósłby 1/9 części. W jej ocenie wartość jej udziału spadkowego, wliczając w to wartość darowizny, to kwota ok. 110.000 zł. Nie jest jej jednak znana wysokość zgromadzonych środków w tym wartość nieruchomości (k. 1-3, k.10 oraz protokół rozprawy z 15.03.2022r., k.37- 37/v).

Pozwany M. M. (2), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, pierwotnie wnosił o skierowanie sprawy do mediacji, zaś na rozprawie w dniu 15 marca 2022r. wskazał, że zgadza się podaną wartością udziału spadkowego powódki i tym samym chce ugodowego rozwiązania sporu. Oświadczył, że uznaje żądanie pozwu do kwoty 55.000 zł, z tym, że wnosi o rozłożenie świadczenia na 5 miesięcznych rat, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca począwszy od miesiąca marca 2022r. Wniosek o rozłożenie świadczenia na raty jest zasadny, albowiem pracuje w Szwecji, ale ma na utrzymaniu partnerkę oraz dziecko. Podjął działania zmierzające do uzyskania takiej kwoty, ale na chwilę obecną nie jest w stanie wydatkować jej jednorazowo. Domagał się także zasądzenia od powódki kosztów postępowania (protokół rozprawy z 15.03.2022r., k.37- 37/v).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym postanowieniem z dnia 16 października 2020 roku Sąd Rejonowy w Nowym Sączu stwierdził, że spadek po A. M. (1) zmarłej 11 kwietnia 2019r. w N., ostatnio zamieszkałej we F. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 3 stycznia 2017 roku, Rep. A nr (...) sporządzonego w Kancelarii Notarialnej w N. przed notariuszem M. B. nabył syn spadkodawczyni M. M. (2) syn K. i A., w całości.

(niesporne, nadto: odpis postanowienia z 16.10.2020r. – k.4).

Spadkodawczyni miała dziewięcioro dzieci: M. M. (1), K. M. (1), D. M., G. B., H. K., K. M. (2), M. M. (2), Ł. B. i B. M.. W dacie śmierci była wdową. Nie zawierała ponownie związku małżeńskiego. Nie miał dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych. Nikt nie zrzekał się dziedziczenia.

Powódka nie została wydziedziczona.

(niesporne, nadto: fakty znane ze sprawy spadkowej o sygn. I Ns 392/20)

W skład spadku po A. M. (2) wchodzi udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości stanowiących dz. ew. nr (...) i (...) o pow. 0,0316 ha, położonej w F. obj. KW nr (...).

Na mocy postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po K. M. (1) z dnia 19 stycznia 2010r., Ns 1321/09 oraz na mocy umowy darowizny i umowy ustanowienia nieodpłatnej służebności osobistej z 30 stycznia 2017r. Rep A nr (...) pozwany nabył nieruchomości objęte KW nr (...) i KW nr (...) oraz udział w prawie własności nieruchomości obj. KW nr (...) i (...).

(niesporne, nadto: treść KW nr (...), (...) i KW nr (...), (...) i (...) dostępna na portalu internetowym)

Udział spadkowy M. M. (1) wynoszący 1/9 części ma wartość 110.000 zł.

Wartość należnego powódce zachowku to kwota 55.000 zł.

(niesporne, przyznane przez pozwanego)

M. M. (2) pracuje w Szwecji. Ma na utrzymaniu dziecko oraz partnerkę. Próbował sprzedać nieruchomości położone we F., celem uzyskania środków na zapłatę należnego powódce zachowku, jednakże nie przyniosły one oczekiwanego rezultatu. Oferował również przekazanie siostrze nieruchomości stanowiącej dz. ew. (...) i (...) celem zaspokojenia jej roszczenia o zachówek, jednak powódka nie była zainteresowana.

Aktualnie nie jest w stanie wydatkować kwoty 55.000 zł jednorazowo.

(niesporne, protokół rozprawy z dnia 15.03.2022r. – informacje przekazane przez pełnomocnika pozwanego)

Powyższy stan faktyczny był niesporny. Pozwany przyznał wartość udziału powódki w majątku spadkowym. Uznał żądanie do kwoty 55.000 zł.

W konsekwencji stanowiska pozwanego, Sąd na zasadzie art. 235² § 2 pkt.1 Sąd pominął wniosek dowody o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, albowiem fakty przyznane nie wymagają dowodu (art. 229 k.p.c.). Z tej też przyczyny, Sąd pominął wniosek o zwrócenie się do Banku Spółdzielczego w Nawojowej o udzielenie informacji o stanie konta spadkodawczyni.

Sąd zważył, co następuje:

Powódka M. M. (1), w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu, domagała się kwoty 55.000 zł tytułem należnego jej zachowku po matce A. M. (1).

Żądanie uprawnionej w zakresie zapłaty sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku znajduje odzwierciedlenie w treści art. 991 § 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli uprawniony (nieobjęty wydziedziczeniem) nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Zgodnie z treścią art. 991 § 1 k.c., w sytuacji gdy uprawnieni nie są trwale niezdolni do pracy ani małoletni, zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należy się połowa wartości udziału spadkowego, który by im przypadął przy dziedziczeniu ustawowym.

W okolicznościach niniejszej sprawy, bezsporny jest krąg spadkobierców, którzy byliby powołani do spadku z ustawy. Spadkodawczyni w dacie śmierci była wdową i miała 9 dzieci. Zatem każde z dzieci, gdyby zostało powołane do spadku na mocy ustawy, dziedziczyłoby w 1/9 części. Zatem wysokość zachowku należnego powódce wynosiła 1/18 część spadku. Powódka nie była wydziedziczona. Zgodnie z twierdzeniami samej powódki, przyznanymi przez pozwanego wartość udziału spadkowego powódki wyniosła 110.000 zł, co zostało przez pozwanego przyznane. Wartość należnego jej zachowku, zgodnie z art. 991 k.c., (1/2) daje zatem sumę 55.000 zł.

Pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył oświadczenie o uznaniu żądania do kwoty 55.000 zł. Wymaga zauważenia, że uznanie powództwa odnosi się zarówno do podstawy prawnej, jak i faktycznej zgłoszonego żądania i stanowi akt dyspozycyjny podlegający kontroli sądu. Z kolei Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa (art. 213 § 2 k.p.c.), co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Jeżeli żadna z tych okoliczności nie zachodzi, jak w tej sprawie, sąd jest obowiązany wydać wyrok zgodny z uznaniem. Procesowo, konsekwencją więc skutecznego uznania powództwa przez pozwanego jest zaniechanie prowadzenia przez sąd dalszego postępowania dowodowego i tym samym wydanie wyroku uwzględniającego żądanie powódki, które w tym przypadku zostało określone na kwotę 55.000 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w punkcie pierwszym wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 55.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu pozwu pozwanemu (tj. 13.11.2021r.) do dnia wyrokowania czyli do 22 marca 2022r.

W ocenie Sądu zachodziły przesłanki do uwzględnienia wniosku pozwanego o rozłożenie świadczenia na raty stosownie do art. 320 k.p.c. Przesłanką zastosowania tego przepisu jest uznanie Sądu, że w danej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczą przede wszystkim osoby pozwanego i sytuacji z nim związanych - majątkowych, rodzinnych czy zdrowotnych, uzasadniających stanowisko, że spełnienie zasądanego świadczenia jednorazowo byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania bądź bardzo utrudnione. Wskazać trzeba, iż przyjmuje się, że za zastosowaniem omawianego przepisu przemawia sytuacja, w której pozwany uznaje powództwo i podnosi, że nieuregulowanie długu jest spowodowane wyłącznie jego sytuacją majątkową (wyrok Sadu Najwyższego z dnia 9.04.2015r., sygn. II CSK 409/14, Lex nr 1677131). Należy również zaznaczyć, iż dokonując oceny wniosku o rozłożenie zasądanego świadczenia na raty, Sąd nie może brać pod uwagę tylko okoliczności odnoszących się do pozwanego, pomijając tym samym sytuację dotyczącą powódki, co oznacza, iż nie powinien działać z jej pokrzywdzeniem. Wynika to z faktu, iż ochrona, jaką zapewnia w tym przypadku pozwanemu przepis art. 320 k.p.c., nie może być stawiana ponad ochronę powódki w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.11.2017 r., VI ACa 425/16, Lex nr 2477335).

W tym konkretnym przypadku, pozwany jeszcze przed wszczęciem postępowania składał ugodowe propozycje powódce. W tym postępowaniu pozwany również uznał żądanie pozwu w całości. Pozwany zatem nie uchyła się od zapłaty, jednakże jego sytuacja nie pozwala wydatkować jednorazowo kwoty objętej pozwem. Pracuje ale na utrzymaniu ma dziecko oraz żonę.

Okoliczności te doprowadziły Sąd do przekonania, że uzasadnione jest rozłożenie zasądanego świadczenia na 5 równych rat miesięcznych - płatnych po 11.000 zł do ostatniego dnia każdego następującego po sobie miesiąca, począwszy od marca 2022r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Taki sposób zapłaty nie będzie, zdaniem Sądu, prowadzić do nadmiernego pokrzywdzenia powódki, ponieważ w niespełna pół roku otrzyma całą kwotę, której się domagała, bez dodatkowych kosztów, które mogłoby wygenerować dalsze prowadzenie postępowania. Wymaga także podkreślenia, że rozłożenie tego świadczenia na raty stwarza realną szansę na jego spełnienie. Umożliwi z jednej strony pozwanemu wywiązanie się ze zobowiązania, a z drugiej strony uzyskanie przez powódkę zaspokojenia, również bez konieczności prowadzenia ewentualnego postępowania egzekucyjnego.

Rozłożenie zasądanego świadczenia na raty ma ten skutek, że powódce nie będą przysługiwać odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15.12.2006 r. III CZP 126/06), dlatego też w tej części żądanie zostało oddalone. Sąd jednakże zasądził odsetki, na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, co dodatkowo będzie stanowić zabezpieczenie dla powódki.

Z przytoczonych względów Sąd orzekł jak w pkt I i II sentencji na mocy powołanych przepisów.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na zasadzie art. 101 k.p.c. (pkt. III wyroku), tym samym zasądzając od powódki na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, na które złożyły się opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika (5.400 zł) ustalone w oparciu o § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018 poz. 265 t.j.). Zasądzając koszty od powódki na rzecz pozwanego Sąd miał na względzie, iż od początku jego stanowisko było ugodowe, pozwany dążył do zaspokojenia roszczeń powódki, a nadto uznał żądanie pozwu przy pierwszej czynności na rozprawie. Pomimo takiego oświadczenia powódka nie była skłonna do ugodowego uregulowania sporu stąd pozwanemu należą się koszty procesu od powódki.

Sędzia Agnieszka Poręba

ZARZĄDZENIE

1. odnotować, (projekt sporządzony przez Asystenta)
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki,
3. kal. 14 dni

N., dnia 4 kwietnia 2022r. Sędzia Agnieszka Poręba